

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (första avdelningen)
den 14 juli 1997 *

I mål T-81/95,

Interhotel, Sociedade Internacional de Hotéis, SARL, bolag bildat enligt portugisisk rätt, Lissabon, företrätt av advokaterna José Miguel Alarcão Júdice, Nuno Morais Sarmiento och Gabriela Rodrigues Martins, Lissabon, delgivningsadress: Victor Gillen, 16, boulevard de la Foire, Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företräd av juridiske rådgivaren, António Caeiro och Günter Wilms, rättstjänsten, i egenskap av ombud, delgivningsadress: Carlos Gómez de la Cruz, rättstjänsten, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut C(94)1410/11 av den 12 juli 1994, som delgavs sökanden den 27 december 1994, i ärende nr 870840/P1 om finansiellt bidrag från Europeiska socialfonden till stöd för utbildningsverksamhet,

meddelar

* Rättegångsspråk: portugisiska.

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (första avdelningen)

sammansatt av ordföranden A. Saggio samt domarna V. Tiili och R. M. Moura Ramos,

justitiesekreterare: byrådirektören J. Palacio González,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 15 januari 1997,

följande

Dom

Talans bakgrund och förfarandet

1 Det projekt som innehöll en ansökan om finansiellt bidrag till sökanden och som Departamento para os Assuntos do Fundo Social Europeu (avdelningen för frågor rörande Europeiska socialfonden, nedan kallad DAFSE) i Lissabon föreslagit för räkenskapsåret 1987, med nummer 870840/P1, godkändes, med vissa förändringar, av kommissionen genom ett beslut om bifall av den 30 april 1987. Medan sökanden hade ansökt om ett belopp om 152 466 071 ESC från Europeiska socialfonden (nedan kallad ESF) för utbildning av 284 personer, beviljade ESF sökanden ett finansiellt bidrag som uppgick till 121 647 958 ESC för utbildning av 277 personer.

- 2 Kommissionen tillsände DAFSE ett meddelande benämnt "bilaga till kommissionens beslut C(87)0860" (bilaga 1 till svaromålet) som innehöll följande information:

antal berörda personer	277
begärt belopp	152 466 071 ESC
beviljat belopp	121 647 958 ESC
inte bidragsberättigande	27 766 349 ESC
sänkning	3 051 763 ESC
totalt belopp som inte beviljats	30 818 112 ESC

- 3 DAFSE underrättade därefter, den 27 maj 1987, sökanden om detta beslut i en skrivelse i vilken det beviljade beloppet samt det godkända antalet personer angavs (bilaga 4 till ansökan). I denna skrivelse erinrades det om att de finansiella bidragen från ESF är anslag som är underkastade villkoret att verksamheten genomförs under iakttagande av gemenskapsrättsliga bestämmelser och att om detta villkor inte följs medför det att de belopp som utgivits måste återbetalas och att återstoden inte betalas ut. Det underströks dessutom att alla ändringar i förhållande till vad som hade angivits i ansökningshandlingarna skulle meddelas till DAFSE.
- 4 Verksamheten genomfördes under år 1987. Genom cirkulär nr 10/87 av den 8 januari 1987, som sökanden enligt egen utsaga mottog den 29 juni 1987, begärde DAFSE att ESF:s bidragsmottagare skulle minska de praktiska utbildningsperioderna till en längd som motsvarade den teoretiska utbildningen. För att efter-

komma kraven i cirkuläret minskade sökanden det planerade antalet timmar praktisk utbildning med 36,13 procent. Sökanden har hävdad att man också på eget initiativ genomförde en proportionell sänkning med 36,13 procent av kostnaderna under varje rubrik i verksamhetens budget.

5 Sökanden mottog ett förskott om 50 procent av bidraget från ESF, det vill säga ett förskott om 60 823 979 ESC. När verksamheten hade avslutats inkom sökanden med sin begäran om utbetalning av återstoden, i vilken sökanden begärde ett belopp som uppgick till 73 496 941 ESC från ESF, det vill säga förskottsbeloppet plus 12 672 962 ESC.

6 Den 19 juli 1989 underrättade DAFSE sökanden om att enligt ett beslut från kommissionen, vilket bifogades skrivelsen, kunde bidraget från ESF till slut inte uppgå till mer än 42 569 539 ESC på grund av att vissa utgifter, hänförliga till punkterna 14.1, 14.2, 14.3, 14.6 och 14.8 i formuläret, inte var bidragsberättigande "eftersom det inte har skett någon proportionell minskning av antalet utbildningstimmar och eftersom vissa delar av det ursprungliga förslaget inte har iakttagits (14.1)".

7 Efter att sökanden hade väckt talan ogiltigförklarade domstolen det nämnda beslutet från kommissionen, av det skälet att kommissionen inte hade givit Republiken Portugal tillfälle att inkomma med sina synpunkter innan det slutgiltiga beslutet om sänkning av bidraget hade antagits (domstolens dom av den 7 maj 1991 i mål C-291/89, Interhotel mot kommissionen, Rec. 1991, s. I-2257, nedan kallat mål C-291/89).

8 I syfte att fatta ett nytt beslut avseende sökandens begäran om utbetalning av återstoden, tillsände kommissionen den 6 augusti 1991 DAFSE ett första förslag till beslut. I skrivelse av den 26 augusti 1991 meddelade DAFSE kommissionen att den motsatte sig vissa av de föreslagna sänkningarna.

- 9 Den 9 februari 1993 begärde sökanden att kommissionen skulle fatta ett nytt beslut inom den frist som föreskrivs i fördraget, det vill säga inom två månader från begäran.
- 10 Till följd av DAFSE:s synpunkter och sökandens begäran, vilken har nämnts i punkten ovan, utförde kommissionen ett kontrolluppdrag den 19 februari 1993, som uppföljdes den 18 mars samma år, för att på plats undersöka de handlingar som kunde styrka verksamhetens genomförande. Sökanden hade tillfälle att yttra sig under detta kontrolluppdrag. Enligt kommissionen var de tillgängliga handlingarna få och svåra att använda sig av, i synnerhet, eftersom sökanden hade lagt ut vissa arbeten på ett underleverantörsföretag, Partex, som i sin tur hade engagerat två underentreprenörer, Europraxis och Fortécnica. Under dessa omständigheter vidtogs en kontroll av de finanserna och räkenskaperna hos underentreprenörerna till underleverantörsföretaget som sökanden hade vänt sig till. Resultatet av denna kontroll utvärderades från den 24 till den 26 maj 1993 av en arbetsgrupp i vilken företrädare för kommissionen och DAFSE ingick.
- 11 Därefter tillsände kommissionen, den 12 november 1993, DAFSE ett nytt förslag till beslut, i meddelande nr 22917 (nedan kallat meddelande nr 22917), enligt vilket bidraget från ESF skulle fastställas till 41 190 905 ESC om inte synpunkterna från DAFSE skulle motivera en ändring av detta belopp.
- 12 Meddelandet nr 22917 innehåller ett visst antal förklaringar vad gäller de föreslagna sänkningarna. I detta påpekas för det första att det föreligger skillnader mellan de uppgifter om utbildningens längd som angivits i begäran om utbetalning av återstoden, i närvarolistorna avseende praktikanterna respektive i lärarnas rapporter. I meddelandet görs tillägget att det inte varit möjligt att fastställa fördelningen av utbildningstiden mellan de teoretiska och de praktiska delarna. Slutligen hade det enligt kommissionen inte varit möjligt att fastställa tiderna för och syftena med praktikperioderna.

Vad beträffar de olika rubrikerna i begäran om utbetalning av återstoden motiverades de sänkningar som föreslagits enligt följande:

14.1 Lön till praktikanterna under utbildningen

Utbildningsstöd 3 180 878 ESC

- Det hade konstaterats att 56 praktikanter inte hade erhållit bidragsberättigande praktisk utbildning, varför en motsvarande sänkning vidtogs, med stöd av en beräkning.

14.2 Förberedelse av kurserna

Rekrytering och val av praktikanter 1 456 000 ESC

- Det hade konstaterats att det i Partex faktura liksom i begäran om utbetalning av återstoden hade hänvisats till 490 prov till ett enhetspris av 7 000 ESC, trots att detta arbete hade utförts av en utomstående organisatör som fakturerat Partex för genomförandet av 282 prov till en enhetskostnad av 12 000 ESC. Eftersom Partex inte hade bidragit med någon ytterligare tjänst, ansågs det vara rimligt att fastställa kostnaderna för de 282 praktikanterna till 7000 ESC per enhet.

Kopiering av material 1 183 680 ESC

- Denna kostnad hade inte godkänts i beslutet om beviljande och var inte motiverad med hänsyn till de belopp som redovisats för pedagogiskt material och med tanke på den typ av utbildning som hade genomförts.

14.3 Kursernas verksamhet och ledning

Undervisningspersonal

21 705 954 ESC

- Denna rubrik omfattar kostnader för lärarnas löner, resor, mat och uppehälle.

Beloppet avseende lärare hade i sin helhet fakturerats av Partex som i sin tur vänt sig till en underentreprenör. Den kontroll som genomfördes hos underentreprenören gjorde det möjligt att konstatera att Partex hade slutit ett avtal enligt vilket underentreprenören skulle säkerställa organisationen av kurserna inom ramen för den verksamhet som dels Interhotel, dels ett annat företag, Grão-Pará, genomfört utan skillnad i värde. Det bidragsberättigande maximibeloppet för utbildningsverksamheten bestämdes på grundval av de kostnader underentreprenören hade haft för lärare som undervisat Interhotels praktikanter, ökat med en bruttomarginal på 50 procent. Det maximibelopp som var möjligt att få för utbildningsverksamheten var således 10 613 646 ESC.

Vad beträffar kostnaderna avseende lärarnas uppehälle och mat, hänförde sig den ursprungliga ansökan till två specialister och en direktör. Kostnaderna avseende de två första hade inte godtagits i beslutet om beviljande, varför endast de kostnader som hängde samman med chefspersonen ansågs bidragsberättigande vid beräkningen av återstoden. Det bidragsberättigande beloppet om 462 000 ESC hade beräknats på grundval av den förutsedda och godkända kostnaden om 700 ESC per dag.

Administrativ personal

2 912 955 ESC

- De utgifter som hade gjorts gällande i begäran om återstoden hänförde sig till en specialist och två sekreterares arbete, medan endast beloppet avseende en sekreterare hade godkänts i beslutet om beviljande.

Kostnader för uppehålle, mat och resor avseende personal
som inte undervisar 2 409 940 ESC

— Utgifter avseende administrativ och teknisk personal som inte hade undervisat och som inte var bidragsberättigande (11 personer) godkändes inte över huvud taget i beslutet om beviljande.

Förvaltning och kontroll av budget 2 241 136 ESC

— Icke styrkta utgifter som inte hade godkänts i beslutet om beviljande.

Specialarbeten 2 363 000 ESC

— Icke styrkta utgifter som inte hade godkänts i beslutet om beviljande.

Hyreskostnader 4 841 969 ESC

— I enlighet med vad som hade förutsetts och vad som hade godkänts i beslutet om beviljande, togs endast en daglig kostnad om 8 000 ESC för hyra av varje redan utrustad sal i beaktande.

Material och icke varaktiga konsumtionsvaror 4 550 324 ESC

— I enlighet med vad som hade förutsetts och vad som hade godkänts i beslutet om beviljande ansågs en enhetskostnad om 2 500 ESC per vecka och per praktikant under perioden av praktisk utbildning vara bidragsberättigande.

Andra leveranser och tjänster från tredjeman 1 777 183 ESC

— Icke styrkta utgifter som inte hade godkänts i beslutet om beviljande.

14.6 Konstant avskrivning

3 668 700 ESC

- I beslutet om beviljande hade inte progressiv avskrivning godkänts och dess nya beteckning som konstant avskrivning godtogs inte vid tidpunkten för begäran om utbetalning av återstoden.

14.8 Utgifter för praktikanternas kost och logi

5 673 000 ESC

Dessa kostnader hade varken tagits upp eller godkänts i beslutet om beviljande.

- 13 På DAFSE:s begäran inkom sökanden med sina synpunkter på förslaget till beslut den 17 december 1993. DAFSE sände å sin sida sina synpunkter till kommissionen i skrivelse av den 7 februari 1994 i vilken den bekräftade att de sänkningar som kommissionen hade föreslagit var motiverade.
- 14 Eftersom Republiken Portugal således hade hörts i enlighet med artikel 6.1 i rådets förordning (EEG) nr 2950/83 av den 17 oktober 1983 om tillämpning av beslut 83/516/EEG om Europeiska socialfondens uppgifter, såsom den ändrats genom rådets förordning (EEG) nr 3823/85 av den 20 december 1985 till följd av Spaniens och Portugals anslutning (EGT L 289, s. 1, respektive EGT L 370, s. 23, nedan kallad förordning nr 2950/83; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå) fattade kommissionen den 12 juli 1994 ett nytt beslut (C(94)1410/11) genom vilket bidraget från ESF sänktes till 41 190 905 ESC (nedan kallat det omtvistade beslutet). Enligt det beslutet hade analysen av begäran om utbetalning av återstoden visat att en del av bidraget från ESF inte hade använts enligt de villkor som hade uppställts i beslutet om beviljande av skäl som redogjorts för i ovan nämnda meddelande nr 22917. Sökanden delgavs detta meddelande den 27 december 1994, jämte ett brev från DAFSE.
- 15 Det är mot denna bakgrund som sökanden genom ansökan, som inkom till förstainstansrättens kansli den 9 mars 1995, har väckt denna talan. Det skriftliga förfarandet har avslöpt i vederbörlig ordning.

- 16 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens muntliga och skriftliga frågor vid sammanträdet den 15 januari 1997.

Yrkanden

- 17 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara det omtvistade beslutet, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

- 18 Svaranden har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Prövning i sak

- 19 Sökanden har åberopat två grunder. Den första avser ett åsidosättande av allmänna rättsprinciper, nämligen principen om förvärvade rättigheter, rättssäkerhetsprincipen och principen om berättigade förväntningar, samt ett åsidosättande av såväl principen om god förvaltning som av omsorgsskyldigheten. Den andra avser ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten.

Grunden avseende ett åsidosättande av allmänna rättsprinciper, samt ett åsidosättande av såväl principen om god förvaltning som av omsorgsskyldigheten

Sammanfattning av parternas argument

- 20 Sökanden anser att det omtvistade beslutet skall ogiltigförklaras på grund av att allmänna rättsprinciper, nämligen principen om förvärvade rättigheter, rättssäkerhetsprincipen och principen om berättigade förväntningar, har åsidosatts samt på grund av att kommissionen vare sig iakttagit principen om god förvaltning eller omsorgsskyldigheten. Sökanden har understrukit den betydelse som de allmänna principerna som har åberopats har i samband med ESF:s åtgärder, i synnerhet när det är fråga om åtgärder som kan leda till förlust av finansiellt stöd som en medlemsstat eller en enskild gör anspråk på (domstolens dom av den 26 maj 1982 i mål 44/81, Tyskland mot kommissionen, Rec. 1982, s. 1855).
- 21 Sökanden har inledningsvis gjort gällande sin egen brist på erfarenhet på området år 1987, samt DAFSE:s bristande erfarenhet, mot bakgrund av att Portugal nyligen anslutit sig till Europeiska gemenskaperna. Sökanden har också åberopat problem med Portugals anpassning av den rättsliga, ekonomiska och sociala situationen vid den aktuella tidpunkten, vilket kommissionen borde ha tagit i beaktande. I samband med detta har sökanden hänvisat till kommissionens beslut nr 86/221/EEG av den 30 april 1986 om riktlinjerna för Europeiska socialfondens förvaltning för räkenskapsåren 1987 till 1989 (EGT L 153, s. 59, nedan kallat beslut nr 86/221). Sökanden har hävdats att man till och med under dessa förhållanden har följt den gällande förordningen och de tillämpliga anvisningarna och att dess verksamhet har överensstämt med målsättningarna för ESF. Sökanden har i detta avseende hänvisat till rådets beslut 83/516/EEG av den 17 oktober 1983 om Europeiska socialfondens uppgifter (EGT L 289, s. 38) och förordning nr 2950/83.
- 22 Sökanden har hävdats att kommissionens beslut om beviljande, såsom det kom till sökandens kännedom, endast villkorades av det fastställda bidragsbeloppet från ESF om 121 647 958 ESC och det antal praktikanter som fastställdes till 277. Sökanden anser att det inte fanns någon anledning att tro att det var nödvändigt att vidta någon ytterligare kontroll av vilket slag det än må vara. Interhotel har förklarat att

det mot denna bakgrund fördelade skillnaden mellan det belopp som begärdes i ansökan om bidrag och det belopp som godtogs i beslutet om beviljande, såsom det hade meddelats, på ett linjärt eller proportionellt sätt mellan samtliga rubriker.

- 23 Sökanden påstår sig ha redogjort för den metod enligt vilken man vidtagit dessa sänkningar i begäran om utbetalning av ett förskott, till vilken sökanden hade bifogat ett dokument som bar överskriften "sammanfattning av situationen" i vilken de utbildningstimmar som skulle genomföras hade angivits. Sökanden har tillagt att den metod som hade använts också framgick av den kvantitativa och kvalitativa utvärderingsrapport som hade bifogats begäran om utbetalning av återstoden. Sökanden har understrukt att varken kommissionen eller DAFSE har gjort invändningar eller haft påpekanden i denna fråga. DAFSE skulle, enligt sökanden, ha bekräftat att de uppgifter som utvärderingsrapporten innehöll var korrekta både med avseende på fakta och på räkenskaper.
- 24 Sökanden skulle således ha handlat i den berättigade övertygelsen om att alla de utgifter som fanns i den ursprungliga ansökan om bidrag, med undantag av de linjära sänkningar som man hade vidtagit till följd av dels beslutet om beviljande, dels cirkuläret från DAFSE, hade betalats i vederbörlig ordning, godkänts och följaktligen var bidragsberättigande. Enligt sökanden skulle varje annan tolkning innebära dels att rättssäkerhetsprincipen och principen om berättigade förväntningar, dels beslut nr 86/221, åsidosattes.
- 25 Enligt sökanden är nämligen det beslut genom vilket DAFSE upplyste om villkoren för beviljandet av projektet en administrativ rättsakt som ger sökanden vissa rättigheter och som är gällande även om man skulle anse att det utgör en del av ett mer omfattande beslutsförfarande för kommissionen. Att dra tillbaka en sådan rättsakt skulle strida mot de berättigade förväntningar och rättigheter som sökanden förvärvat.
- 26 Vad beträffar påståendet att vissa kostnader inte styrkts, har sökanden för det första understrukt att de belopp som fakturerats motsvarar de priser som var normala på marknaden vid den aktuella tidpunkten, för det andra att de fakturerade tjänsterna faktiskt hade utförts och för det tredje att de belopp som angivits i begä-

ran om utbetalning av återstoden motsvarade de kostnader som sökanden faktiskt hade haft. Sökanden har under sammanträdet tillagt att det under år 1987, med hänsyn till gällande nationella föreskrifter, räckte att förete kontraktet som bevis och att det är först sedan år 1988 som det krävs betalda fakturor.

- 27 Vad särskilt avser frågan om huruvida de kostnader som finns under rubriken "kursernas verksamhet och ledning — undervisningspersonal" är styrkta, har, enligt sökanden, inte det belopp som ursprungligen hade beviljats överskridits. Vad beträffar de kostnader som hänger samman med förberedelsen av kurserna har kommissionen inskränkt sig till att ifrågasätta den faktura som Partex lämnat till sökanden. Sökanden har understrukt att proven för att välja ut praktikanterna har utförts som de fakturerats. Vad avser rubriken "material och icke varaktiga konsumtionsvaror" motsvarar det angivna beloppet den verkliga kostnaden och borde ha beaktats som sådan. Slutligen vad avser de konstanta avskrivningarna har sökanden kritiserat kommissionen för att inte, vid tidpunkten för begäran om utbetalning av återstoden, ha tillåtit rättelse av det fel som ansökan om bidrag innehöll.
- 28 Enligt sökanden ankommer det under alla omständigheter på kommissionen att bevisa eventuella felaktigheter avseende de belopp det redogjorts för och handlingarna som styrker dessa, vilket den inte skulle ha gjort.
- 29 Under sammanträdet förklarade sökanden vidare att om man haft icke förutsedda utgifter för praktikanternas kost och logi är detta på grund av att man, eftersom man varit tvungen att minska timantalet, varit tvungen att organisera verksamheten under hotellens högsäsong och därför inte kunnat skaffa logi för praktikanterna i de hotell som hade planerats.
- 30 Sökanden har också gjort gällande att den tid som förflutit från det att ärendet inleddes till det att det omtvistade beslutet fattades uppgår till ungefär åtta år. Denna fördröjning har orsakat sökanden en påtaglig skada, eftersom man varit tvungen att fram till den dagen bära höga finansiella kostnader som sökanden har ansett kunna förvänta sig att kommissionen skulle stå för. Sökanden har begärt att förstainstansrätten skall bedöma i vilken utsträckning den tid som förflutit innebär

ett eventuellt åsidosättande av de principer och gränser som utgör förutsättningar för kommissionens befogenhet att företa skönsmässiga bedömningar. Sökanden har dessutom gjort gällande att det är uppenbart omöjligt att rekonstruera alla omständigheter efter en sådan tid, eftersom de ansvariga personerna som följt genomförandet av utbildningen inte längre finns tillgängliga för att ge information. Sökanden har vad avser sin skyldighet att bevara handlingar hävdad att den gällande tidsfristen fram till den 1 januari 1989 var fem år och övergick inte till tio år förrän utbildningsverksamheten redan hade avslutats, även om dessa förändringar faktiskt inträdde innan genomförandet av kontrolluppdraget.

- 31 I sin replik har sökanden dessutom gjort gällande att det omtvistade beslutet inte har fattats inom den tid som föreskrivs i fördraget, nämligen inom två månader från det att sökanden ingav ansökan i detta syfte.
- 32 Svaranden har å sin sida hävdad att man inte underlåtit att undersöka om de utgifter som angavs i begäran om utbetalning av återstoden var korrekta och verkliga förelåg. Vad beträffar de utgifter som den nekat bidrag för i det omtvistade beslutet på grund av att de redan hade ansetts vara kostnader som inte var bidragsberättigande i beslutet om beviljande, har svaranden gjort gällande att den på nytt kommit fram till slutsatsen att de inte är bidragsberättigande. Vad avser de andra sänkningarna som den gjort har den förklarat att vissa utgifter som hade godtagits i beslutet om beviljande var otillräckligt dokumenterade i begäran om utbetalning av återstoden och följaktligen inte styrkta vid tidpunkten för den slutgiltiga prövningen.
- 33 Svaranden, som har påpekat att den föreslagna verksamheten inte ens skulle ha godtagits om den inte hade överensstämt med målsättningarna för ESF, har understrekat att det i det aktuella fallet rör sig om huruvida initiativtagaren till verksamheten har iakttagit alla de bestämmelser som skulle tillämpas vid utförandet av denna, i synnerhet de avseende handlingar som styrker de utgifter som hade angivits i begäran om utbetalning av återstoden. Kommissionen anser att så inte har varit fallet.

- 34 Vad avser det sätt på vilket sänkningarna vidtogs och de punkter som de avsåg har svaranden förklarat att det skulle ha räckt för sökanden att dela kostnaden för den föreslagna verksamheten med det antal praktikanter som angivits i förslaget och därefter jämföra det resultatet med det resultat som erhålls genom att dela kostnaden för den beviljade verksamheten med det antal praktikanter som godtagits, för att konstatera att den totala sänkningen som hade beslutats av kommissionen i beslutet om beviljande inte endast motsvarade en linjär sänkning. Att kostnaden per praktikant sänktes, skulle nämligen betyda att kommissionen inte ansåg att vissa kostnader var bidragsberättigande. Kommissionen har, med hänvisning till generaladvokat Darmons förslag till avgörande i mål C-291/89 (punkt 28), hävdad att det ankommer på initiativtagaren att innan varje utgift betalas kontrollera om den motsvarande rubriken har godtagits av kommissionen, med risk för att annars själv få bära ansvaret för följderna. Enligt kommissionen har varken den, eller DAFSE, för övrigt underrättats om den linjära sänkning som sökanden hade vidtagit av de utgifter som hade angivits i den ursprungliga ansökan. Enligt kommissionen fick den inte sig tillsänd utvärderingsrapporten i sin helhet.
- 35 Svaranden har erinrat om att det begärda beloppet, det beviljade beloppet, beloppet av de utgifter som inte var bidragsberättigande, sänkningen och det totala belopp som bidrag nekades för tydligt angivits i beslutet om beviljande, vilket DAFSE hade delgivits. Dessa belopp skulle ha utgjort ESF:s finansiella del, det vill säga 49,5 procent av den totala kostnad som angivits i ansökan om bidrag. Kommissionen känner inte till om DAFSE delgav sökanden detta beslut i detalj eller om den helt enkelt översände det meddelande som finns i bilaga 4 till ansökan (se ovan punkt 3).
- 36 Enligt svaranden kan inte sökanden göra gällande berättigade förväntningar och ännu mindre förvärvade rättigheter vad avser möjligheten att få bidrag för en utgift som angivits i den ursprungliga ansökan om bidrag, om sökanden inte kontrollerat att den motsvarande rubriken hade godtagits i beslutet om beviljande.
- 37 Svaranden har också, med hänvisning till generaladvokat Darmons förslag till avgörande i mål C-291/89 (punkt 38), hävdad att även om DAFSE bekräftat kostnaderna och finansieringen såsom dessa redogjorts för i ärendet "skulle inte denna

snabba prövning av de nationella myndigheterna kunna befästa de rättigheter som sökanden inte slutgiltigt förvärvar förrän efter en grundlig prövning av kommissionen” och att ”de nationella myndigheternas analys som görs innan begäran om utbetalning översänds till kommissionen inte på något sätt inverkar på den institutionens beslut”.

- 38 Kommissionen kan för övrigt inte godta att ett affärsföretag, som enligt den nationella lagstiftningen juridiskt sett är skyldig att bevara handlingar under tio år, åberopar sin egen eller tredjemans försumlighet vid bevarandet av handlingar under den tiden för att anklaga kommissionen för att ha brustit i sin omsorgsplikt.
- 39 Svaranden har angett att beslutsförfarandet förlöpte i vederbörlig ordning, att det inte varit för långt och att den noggrant iakttagit skyddet av de intressen som verksamhetens initiativtagare har.

Förstainstansrättens bedömning

- 40 Förstainstansrätten påpekar inledningsvis att det förfarande som avser bidrag från ESF, som regleras av förordning nr 2950/83 omfattar flera steg. Till att börja med fattar kommissionen, i enlighet med artikel 4.1, beslut om de ansökningar om bidrag som medlemsstaterna lämnat in till förmån för företag (beslut om beviljande). Enligt artikel 5.1 och 5.2 medför beviljandet av en ansökan utbetalning av ett förskott. Därefter, när verksamheten avslutats, skall mottagaren lämna in en begäran om utbetalning av återstoden, vilken skall innehålla en detaljerad redogörelse för innehållet, resultatet och de finansiella aspekterna av den berörda verksamheten. I artikel 5.4 föreskrivs att medlemsstaten skall bekräfta att de uppgifter som begäran om utbetalning innehåller är korrekta både med avseende på fakta och räkenskaper.

- 41 Det förskott som mottagaren erhåller täcker för övrigt högst 50 procent av de godkända utgifterna, varför mottagaren är tvungen att själv tillskjuta betydande medel i väntan på att den återstod, som han kan förvänta sig, utbetalas, i den mån han kan visa att bidraget har använts i enlighet med de villkor som fastställts i det aktuella fallet (domstolens dom av den 4 juni 1992 i mål C-189/90, Cipeke mot kommissionen, Rec. 1992, s. I-3573, punkt 17).
- 42 Vid granskningen av begäran om utbetalning av återstoden är kommissionen skyldig att undersöka om de villkor som verksamheten var underkastad har iakttagits. I artikel 6.1 föreskrivs att när bidraget från ESF inte har använts i enlighet med de fastställda villkoren i beslutet om beviljande kan kommissionen hålla inne, minska eller dra tillbaka detta bidrag efter att ha givit den berörda medlemsstaten tillfälle att framföra sina synpunkter. Det framgår nämligen tydligt av den bestämmelsen att beviljandet av bidrag från ESF är underkastat kravet att mottagaren iakttar de villkor som kommissionen har uppställt för verksamheten i beslutet om beviljande eller som mottagaren har angett i den ansökan om bidrag som beslutet om beviljande avser.
- 43 Slutligen har domstolen betecknat synpunkten att ”det är först efter att ha fått en detaljerad rapport om den berörda verksamheten som under tiden har genomförts som det är möjligt att beräkna de bidragsberättigande utgifternas exakta belopp” (dom av den 1 oktober 1987 i mål 84/85, Förenade kungariket mot kommissionen, Rec. 1987, s. 3765, punkt 23) som ovedersäglig. Av detta följer att kommissionen måste ha befogenhet att neka bidrag till och med för utgifter som tidigare godkänts, på grund av att dessa inte kan styrkas i tillräcklig grad, utan att därför skada de rättigheter som bidragsmottagaren förvärvat. Följaktligen är det av grundläggande betydelse att se till att kommissionen får ett sådant utrymme för skönsmässiga bedömningar under granskningen av begäran om utbetalning av återstoden, eftersom det inte är förrän vid denna tidpunkt som den rent faktiskt kan kontrollera de handlingar som företaget visar för att styrka utgifterna (se också generaladvokat Darmons förslag till avgörande i mål C-291/89, punkterna 35 och 36).
- 44 I det aktuella fallet har kommissionen nekat bidrag för ett visst antal utgifter av tre olika skäl (se ovan punkt 12), efter det att sökanden lämnat in sin begäran om utbetalning av återstoden. För det första har mottagaren inte beviljats bidrag för de

utgifter som han inte tagit upp i sin ansökan om bidrag. För det andra har kommissionen ansett att vissa utgifter inte i vederbörlig ordning dokumenterats och följaktligen inte är styrkta. För det tredje har kommissionen klarlagt att det förekommer vissa utgifter som inte godkänts i beslutet om beviljande. I det omtvistade beslutet har kommissionen följaktligen, efter att ha hört DAFSE, som i sin tur hade hört sökanden, sänkt bidraget från ESF till ett belopp som var lägre än det belopp som ursprungligen hade beviljats. DAFSE har för övrigt godkänt dessa sänkningar.

- 45 Förstainstansrätten anser att det är lämpligt att först pröva invändningen om att principen om skydd för berättigade förväntningar har åsidosatts. Varje ekonomisk aktör hos vilken en institution har väckt välgrundade förhoppningar har rätt att göra gällande principen om skydd för berättigade förväntningar (förstainstansrättens dom av den 13 juli 1995 i målen T-466/93, T-469/93, T-473/93, T-474/93 och T-477/93, O'Dwyer m. fl. mot rådet, REG 1995, s. II-2071, punkt 48). Frågan om huruvida det omtvistade beslutet överensstämmer med principen om skydd för berättigade förväntningar skall bedömas genom att undersöka de tre nämnda typerna av sänkningar var för sig.
- 46 Av de bestämmelser som nämnts ovan (punkterna 42 och 43) följer för det första att kommissionen hade rätt att avslå sökandens begäran om utbetalning av återstoden, utan att för den skull åsidosätta principen om berättigade förväntningar, eftersom det i denna begärdes att kostnader som inte hade tagits upp i ansökan om bidrag skulle godkännas. Vidare var det välgrundat, med tanke på att nämnda princip skall iakttas, att avslå sökandens begäran om utbetalning av återstoden, i den mån det i denna begärdes att kommissionen skulle godkänna utgifter som inte kunde styrkas i handlingar som visade att de faktiskt förekommit och att de hade samband med verksamheten såsom denna hade godkänts.
- 47 Det ankommer nämligen på mottagaren att visa att utgifterna faktiskt förekommit och att de har samband med den godkända verksamheten. Mottagaren är den som är bäst placerad för att göra detta och han bör visa att erhållandet av bidrag som härrör från offentliga medel är motiverat. Sökanden har emellertid begränsat sig till att hävda att de beräkningsmetoder som kommissionen använde för att fastställa det totala beloppet av de utgifter som godkändes var godtyckliga och att de utgifter som sökanden har gjort gällande faktiskt har erlagts, likväl utan att inkomma

med vare sig handlingar som styrker dessa eller en enda uppgift som skulle göra det möjligt att fastställa att den information eller de slutsatser som kommissionen grundat sig på var felaktiga. Av detta följer att sökandens argument om att de utgifter som hade angivits i begäran om utbetalning av återstoden är styrkta inte kan godtas.

- 48 Principen om skydd för berättigade förväntningar har således inte åsidosatts vad beträffar de två första typerna av sänkningar.
- 49 Vad avser den tredje typen av sänkningar skall det inledningsvis erinras om att DAFSE:s meddelande om beslutet om beviljande endast innehöll det totala belopp som hade beviljats och det antal personer som godkänts (se ovan punkt 3). De bedömningar som kommissionen gjort inom ramen för beslutet om beviljande, med avseende på frågan om de utgifter som tagits upp var bidragsberättigande, kom således inte till sökandens kännedom förrän utbildningsverksamheten hade avslutats, varför sökanden inte skulle ha kunnat bli uppmärksam på deras fördelning rubrik per rubrik. Sökanden har därför inte under genomförandet av verksamheten kunnat identifiera de poster som beviljats, de som bidrag inte beviljats för eller de som varit föremål för sänkningar.
- 50 Det har också konstaterats att sökanden efter att ha mottagit det ovannämnda kortfattade meddelandet, i stället för att informera sig om huruvida vissa utgifter hade bedömts vara icke bidragsberättigande, beslutade att fördela skillnaden mellan det begärda beloppet och det beviljade beloppet, det vill säga den totala sänkningen, proportionellt mellan samtliga rubriker i sin ansökan om bidrag. Sökanden vidtog dessutom i enlighet med cirkuläret från DAFSE (se ovan punkt 4) andra sänkningar under alla rubriker i ansökan om bidrag. Det belopp som äskades i begäran om utbetalning av återstoden, nämligen 73 496 941 ESC, var faktiskt klart lägre än det belopp som kommissionen godkänt i sitt beslut om beviljande, nämligen 121 647 958 ESC.
- 51 Det är av betydelse att analysera grunderna för den tredje typen av sänkningar med hänsyn till det förhållandet att beslutet om beviljande inte meddelats sökanden i detalj, varför denne inte i god tid hade underrättats om de sänkningar som hade

vidtagits under varje rubrik. Frågan är huruvida det förhållandet att villkoren i ett beslut om beviljande — som inte delgivits mottagaren innan verksamheten har avslutats, så att denne hade kunnat ta hänsyn till dessa — inte har iakttagits, kan motivera kommissionens slutsats att de utgifter som tagits upp i ansökan om bidrag men som nekats i beslutet om beviljande inte är bidragsberättigande, även om mottagaren skulle inkomma med handlingar som styrker utgifterna.

52 I det aktuella fallet är det riktigt att det enligt föreskrifterna inte krävs att detaljerna i beslutet om beviljande meddelas den berörde. Likväl var dessa uppgifter i praktiken absolut nödvändiga för att den berörde skulle kunna iaktta villkoren för beviljandet av bidraget vad beträffar de utgifter som kommissionen har hävdad inte hade godkänts i beslutet om beviljande.

53 Förstainstansrätten anser att en mottagare av bidrag inte, då han läser ett beslut i den form som sökanden i det aktuella fallet har meddelats, kan förväntas förstå att de sänkningar som kommissionen har vidtagit hänför sig till vissa rubriker. Tvärtom kan mottagaren rimligtvis anta och godta att en övergripande sänkning hade gjorts och att det följaktligen endast hade uppställts en total gräns för utgifterna. För att kommissionen i en sådan situation vid granskningen av begäran om utbetalning av återstoden skall kunna anse att de utgifter som tagits upp i ansökan om bidrag, men som bidrag inte har beviljats för i beslutet om beviljande, inte är bidragsberättigande, måste innehållet i beslutet om beviljande ha kommit till mottagarens kännedom med tillräcklig grad av utförlighet. Detta villkor är endast uppfyllt om de sänkningar per rubrik som har vidtagits anges i meddelandet, eller om meddelandet åtminstone innehåller de uppgifter som kommissionen i det aktuella fallet har meddelat DAFSE, det vill säga antalet berörda personer, det beviljade beloppet, summan av de utgifter för vilka bidrag inte går att få, summan av andra sänkningar och det totala belopp som inte beviljats bidrag för. I enlighet med bland annat rättssäkerhetsprincipen måste nämligen mottagaren, för att ha en skyldighet att iaktta villkoren i beslutet om beviljande med avseende på sänkningarna per rubrik, vid genomförandet av utbildningsverksamheten kunna identifiera de poster som godkänts, de som bidrag inte har beviljats för och de poster som varit föremål för sänkningar.

- 54 Mot denna bakgrund kan sökanden inte kritiseras för att inte vid den aktuella tidpunkten ha reagerat på beslutet om beviljande genom att begära preciseringar från DAFSE angående fördelningen av det beviljade beloppet, eftersom sökanden informerats om att ett beslut antagits som delvis var positivt för sökanden men vars innehåll inte i sin helhet hade delgivits denna.
- 55 Förstainstansrätten kan konstatera att beslutet om beviljande, i den form som delgavs sökanden, inte innehöll någon uppgift om de genomförda sänkningarnas fördelning. På grund av detta bör det anses som möjligt att sökanden hyste välgrundade förhoppningar, som gjorde det möjligt för sökanden att tro att det inte skett andra ändringar och att sökanden hade tillåtelse att fördela summan av sänkningarna proportionellt mellan samtliga rubriker, såsom har skett i det aktuella fallet.
- 56 Kommissionen kan inte heller åberopa ordalydelsen av ett beslut som inte delgivits mottagaren. Det är i detta avseende utan betydelse att det var DAFSE som tillkännagav för sökanden att verksamhetsprojektet godkännts. När kommissionen inte vidtar nödvändiga åtgärder för att förvissa sig om att mottagaren av ett bidrag från ESF är informerad om villkoren som har uppställts i beslutet om beviljande, kan den nämligen inte rimligtvis förvänta sig att mottagaren iakttar dem.
- 57 Förstainstansrätten drar slutsatsen att i den mån sådana utgifter bevisas och har samband med verksamheten, vilket visas av företedda handlingar, strider det mot principen om skydd för berättigade förväntningar att kommissionen vid tidpunkten för granskningen av begäran om utbetalning av återstoden avslår begäran, när den avser utgifter som har tagits upp i ansökan om bidrag men som inte har godtagits i beslutet om beviljande, utan att detta beslut har meddelats mottagaren.

- 58 Den aktuella grunden skall i den mån den avser ett åsidosättande av principen om berättigade förväntningar följaktligen godtas såvitt avser de sänkningar som kommissionen har vidtagit endast av det skälet att kostnaderna inte hade godtagits i beslutet om beviljande.
- 59 Av alla de skäl som anförts ovan skall det omtvistade beslutet ogiltigförklaras i den del kommissionen, endast av det skälet att kostnaderna inte motsvarade de som godkänts i beslutet om beviljande, har vidtagit sänkningar av de belopp som sökanden har gjort anspråk på i begäran om utbetalning av återstoden.
- 60 Vad däremot beträffar de sänkningar som vidtagits av det skälet att de motsvarande kostnaderna antingen inte hade tagits upp tidigare, eller inte dokumenterats, måste det konstateras att dessa sänkningar, i motsats till vad sökanden påstår, inte innebär ett åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen, principen om skydd för förvärvade rättigheter, principen om god förvaltning eller omsorgsprincipen.
- 61 Vad beträffar rättssäkerhetsprincipen krävs det nämligen enligt denna att gemenskapsrättsliga föreskrifter ger den berörde möjlighet att på ett otvetydigt sätt känna till sina rättigheter och skyldigheter och att själv kunna vidta åtgärder i enlighet därmed (se domstolens dom av den 13 februari 1996 i mål C-143/93, Van Es Douane Agenten m. fl., REG 1996, s. I-431, punkt 27). Trots att denna princip är av betydelse bland annat vid bedömningen av lagenligheten av ett beslut som avser återkrav av bidrag, kan det inte vara fråga om ett åsidosättande av denna princip när det enligt de gällande föreskrifterna tydligt ges en möjlighet att kräva tillbaka finansiellt bidrag i de fall då villkoren för beviljande av stödet inte har respekterats, såsom i det aktuella fallet. Bland dessa villkor finns, som redan påpekats, kravet att kostnaden skall ha tagits upp tidigare och ha dokumenterats i vederbörlig ordning.
- 62 På samma sätt erhåller inte en bidragsmottagare vars ansökan har bifallits av kommissionen, på grund av detta, någon definitiv rätt till utbetalning av bidraget i sin helhet om han inte iakttar ovannämnda villkor.

- 63 Vad gäller principen om god förvaltning och omsorgsprincipen anser förstainstansrätten att kommissionen har visat prov på god förvaltning och omsorg genom att noggrant granska alla uppgifter i ärendet och inom ramen för denna granskning ta kontakt med underentreprenörer för att erhålla information och handlingar som sökanden inte själv hade inkommit med. Under alla omständigheter kan denna invändning inte vinna framgång, eftersom sökanden inte har utvecklat den ytterligare och därför inte förklarat vad det påstådda åsidosättandet består i.
- 64 Vad beträffar det argument som avser den avsevärda tid som skulle anses ha förflutit sedan ärendet inleddes anser förstainstansrätten att den relevanta tiden i det aktuella fallet, vad avser prövningen av det föreliggande argumentet, sträckte sig från dagen för domen om ogiltigförklaring i mål C-291/89, meddelad den 7 maj 1991, till dagen för antagandet av det omtvistade beslutet den 12 juli 1994, det vill säga 38 månader eller mer än tre år. Med tanke på att kommissionen till följd av domstolens ogiltigförklaring av det första beslutet var skyldig att ompröva samtliga uppgifter som fanns tillgängliga vid tidpunkten för rättsaktens antagande och att fatta ett nytt beslut om begäran om utbetalning av återstoden, är det, inom ramen för bedömningen av om det omtvistade beslutet är rättsenligt, utan betydelse hur lång tid som har förflutit innan kommissionens första beslut om begäran om utbetalning av återstoden ogiltigförklarades.
- 65 Frågan huruvida tiden är rimlig skall bedömas från fall till fall. Kommissionen var till följd av domstolens ogiltigförklaring av det första beslutet skyldig att ompröva alla de uppgifter som fanns tillgängliga vid tidpunkten för rättsaktens antagande och att fatta ett nytt beslut avseende begäran om utbetalning av återstoden. Det måste således tas hänsyn till att det aktuella beslutsförfarandet innehåller olika steg. Det var nödvändigt att på nytt inskaffa alla uppgifter i ärendet. Det arbetet, som var inriktat på och förutsatte misstankar om oregelbundenheter, innehöll genomförandet av ett kontrolluppdrag i Portugal, besök hos företag som var underleverantörer, analys av de insamlade uppgifterna och flera konsultationer av de portugisiska myndigheterna. De nationella myndigheterna har också hört sökanden om kommissionens beslutsförslag. Mot bakgrund av de speciella omständigheterna som det har redogjorts för ovan, anser förstainstansrätten att förfarandet var långt, men att det inte tagit lång tid i anspråk än vad som är rimligt.

- 66 När det handlar om en talan om ogiltigförklaring, kan under alla omständigheter inte ens en orimlig tid i sig göra det omtvistade beslutet olagligt och sålunda motivera dess ogiltigförklaring på grund av ett åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen. En försening som inträffar under loppet av verkställandet av en dom kan inte ensamt påverka giltigheten av den rättsakt som är i fråga, eftersom om den rättsakten ogiltigförklarades endast av det skälet att den fattats för sent, skulle det i fortsättningen vara omöjligt att anta en giltig rättsakt, med tanke på att den rättsakt som skulle ersätta den ogiltigförklarade rättsakten inte skulle kunna fattas med mindre försening (se förstainstansrättens dom av den 18 juni 1996 i mål T-150/94, *Vela Palacios mot ESK*, RecFP 1996, s. II-877, punkt 44).
- 67 Förstainstansrätten förkastar slutligen av samma skäl sökandens argument att det omtvistade beslutet är felaktigt, eftersom det inte har fattats inom två månader från det att sökanden inkom med sin begäran i detta avseende. Det är tillräckligt att konstatera att den omständigheten att sökanden anmodade kommissionen att vidta åtgärder i enlighet med artikel 175 tredje stycket i fördraget endast hade till resultat att sökanden skulle kunna föra talan om passivitet om institutionen i fråga inte inom två månader från denna anmodan, i enlighet med artikel 175 andra stycket i fördraget, tagit ställning. I det aktuella fallet har sökanden inte väckt passivitetstalan inom två månader från det att fristen inom vilken institutionen borde ha tagit ställning gått ut. Under alla omständigheter skulle inte ett senare beslut kunna vara felaktigt endast av det skälet att det antagits efter det att den nämnda tidsfristen gått ut, eftersom ett sådant resultat, om det godtogs, skulle leda till att det vid detta stadium uppstod ett definitivt hinder för att anta något giltigt beslut.

Åsidosättande av motiveringskyldigheten

- 68 Med hänsyn till det som anförts ovan är det tillräckligt att pröva grunden som avser ett åsidosättande av motiveringskyldigheten till den del talan inte har vunnit framgång, det vill säga i den del den avser sänkningar som vidtagits av det skälet att utgifterna inte hade tagits upp i ansökan om bidrag eller inte dokumenterats i handlingar som styrker dessa.

Sammanfattning av parternas argument

- 69 Enligt sökanden innehåller inte det omtvistade beslutet någon tillfredsställande motivering till varför sänkningarna vidtogs av det skälet att utgifterna som hängde samman med rubriken ”kursernas verksamhet och ledning — undervisningspersonal”, förberedelsen av kurserna, material och icke varaktiga konsumtionsvaror och konstanta avskrivningar inte hade styrkts och följaktligen inte var bidragsberättigande. Vad för det första rör rubriken ”kursernas verksamhet och ledning — undervisningspersonal” har kommissionen enligt sökanden inte förklarat vilket det godtyckliga kriteriet är som har lett till att den fastställde det totala godtagbara beloppet. På samma sätt skulle kommissionen vad avser förberedelsen av kurserna ha inskränkt sig till att ifrågasätta den faktura som Partex hade lämnat till sökanden, utan att motivera detta tillräckligt. Vad beträffar rubriken material och icke varaktiga konsumtionsvaror motsvarar det angivna beloppet enligt sökanden den verkliga kostnaden och skulle ha beaktats som sådan. Kommissionen har emellertid enligt sökanden inte motiverat sin ståndpunkt i detta avseende.
- 70 Svaranden har tillbakavisat den kritik som sökanden har riktat mot den vad avser motiveringen av beslutet. Kommissionen har förklarat att den meddelade DAFSE det totala beloppet som hade godkänts samt beloppet av varje sänkning som vidtagits i förhållande till ansökan om bidrag. I det aktuella fallet översände kommissionen det meddelande som nämns i punkt 2 ovan. Detta förfarande skulle förklaras av den omständigheten att kommissionen skulle behandla flera tusen ansökningar om bidrag inom en kort tidsperiod och att det därför, som domstolen redan har bekräftat, inte var möjligt för denna att på så kort tid precisera och motivera skälen till varför den ansåg att vissa utgifter inte var bidragsberättigande (domstolens dom av den 25 oktober 1984 i mål 185/83, Rijksuniversiteit te Groningen, Rec. 1984, s. 3623, och av den 7 februari 1990 i mål C-213/87, Gemeente Amsterdam och VIA mot kommissionen, Rec. 1990, s. I-221). Kommissionen har tillagt att när DAFSE år 1988 begärde att kommissionen skulle tillsända den en redogörelse för fördelningen av sänkningarna mellan rubrikerna efterkom den i vederbörlig ordning denna begäran.
- 71 Svaranden har i sitt svaromål ingående förklarat de sänkningar som den vidtog i det ifrågasatta beslutet. Den redogörelsen upprepar i sak det resonemang som meddelande nr 22917 innehåller.

Förstainstansrättens bedömning

- 72 Enligt fast rättspraxis är syftet med skyldigheten att motivera ett enskilt beslut att göra det möjligt för gemenskapsdomstolarna att utföra sin kontroll över beslutets lagenlighet och att ge den berörde tillräcklig upplysning för att bedöma om beslutet är välgrundat eller om det eventuellt innehåller felaktigheter som gör det möjligt att ifrågasätta dess giltighet. Omfattningen av denna skyldighet beror på den ifrågavarande rättsaktens art och på det sammanhang i vilket den antagits (ovan nämnda dom i målet Cipeke mot kommissionen, punkt 14).
- 73 Frågan huruvida motiveringen av det omtvistade beslutet är tillräcklig och således överensstämmer med fördraget och rättspraxis, skall bedömas genom att var för sig granska de sänkningar som vidtogs av det skälet att utgifterna inte hade tagits upp i ansökan om bidrag respektive de sänkningar som vidtogs av det skälet att de inte fanns dokumenterade i handlingar.
- 74 Vad beträffar att bevilja bidrag för de utgifter som inte tagits upp i den ursprungliga ansökan om bidrag, eller den förstnämnda gruppen av sänkningar, anser förstainstansrätten att sökanden som var upphovsmannen till ansökan, var tillräckligt upplyst om skälen till varför sänkningarna eller indragningarna vidtogs av kommissionen efter att ha erhållit meddelande nr 22917 och det omtvistade beslutet. Den information som dessa två handlingar innehöll var nämligen tillräcklig för att sökanden skulle kunna förstå att kommissionen i det omtvistade beslutet vidtagit sänkningar under rubrikerna "hyreskostnader", "material och icke varaktiga konsumtionsvaror", "utgifter för praktikanternas kost och logi" och helt dragit bort rubriken "konstant avskrivning", eftersom dessa utgifter inte hade tagits upp i ansökan om bidrag. Under dessa förhållanden kan förstainstansrätten också utföra sin kontroll av denna del av det omtvistade beslutet.

- 75 Sökandens invändning, i den mån den avser motiveringen av den förstnämnda gruppen av sänkningar, saknar således stöd.
- 76 Också vad beträffar den andra gruppen av sänkningar, det vill säga de sänkningar som vidtogs av det skälet att utgifterna inte i vederbörlig ordning dokumenterats i handlingar som styrker dem, anser förstainstansrätten att det omtvistade beslutet är tillräckligt motiverat. Det framgår nämligen klart av meddelande nr 22917 att de sänkningar som berör rubrikerna "lön till praktikanterna", "förberedelse av kurserna", "rekrytering och urval av praktikanter, kopiering av material", "förvaltning och kontroll av budget", "specialarbeten" och "andra leveranser" liksom en del av rubriken "kursernas verksamhet och ledning — undervisningspersonal" hade vidtagits på grund av att den inlämnade dokumentationen var otillräcklig. Kommissionen hade med tillräcklig grad av utförlighet redogjort för de metoder som använts och de beräkningar som gjorts för att sökanden skulle kunna bedöma om de var rättsenliga och i annat fall ifrågasätta dem genom att inkomma med lämplig dokumentation.
- 77 Sökandens invändning, i den del den avser motiveringen till den andra gruppen av sänkningar, saknar också stöd.
- 78 Av detta följer att grunden som avser en otillräcklig motivering, i den del som det har funnits anledning att pröva den, skall ogillas i sin helhet.
- 79 Talan om ogiltigförklaring skall följaktligen ogillas för övrigt.

Rättegångskostnader

- 80 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.
- 81 I det aktuella fallet har sökandens talan om ogiltigförklaring förklarats vara grundad till viss del och sökanden har yrkat att kommissionen skall ersätta rättegångskostnaderna i denna instans. Förstainstansrätten anser att fastän sökanden har tappat målet på vissa punkter, skall det likväl vid fördelningen av rättegångskostnaderna också tas hänsyn till beslutsförfarandets utveckling, såsom denna utveckling beskrivits ovan, som har varit sådan att sökanden under lång tid svävat i ovisshet om huruvida den har rätt till hela det finansiella bidraget som den hade beviljats. Mot denna bakgrund kan man inte klandra sökanden för att ha väckt talan vid förstainstansrätten för att få kommissionens handläggning bedömd och de därav dragna slutsatserna. Det finns således anledning att konstatera att kommissionens beteende bidrog till tvistens uppkomst.
- 82 Det är därför lämpligt att förutom ovannämnda artikel 87.2 i rättegångsreglerna tillämpa 87.3 andra stycket enligt vilket förstainstansrätten kan förplikta en part, även om det är den vinnande parten, att ersätta rättegångskostnaderna i ett förfarande som uppstått genom den partens eget handlande (se domstolens dom av den 27 januari 1983 i mål 263/81, List mot kommissionen, Rec. 1983, s. 103, punkterna 30 och 31, förstainstansrättens dom av den 16 oktober 1996 i mål T-336/94, Efisol mot kommissionen, REG 1996, s. II-1343, punkterna 38 och 39) och att förplikta kommissionen att bära samtliga rättegångskostnader.
- 83 Det finns således anledning att förplikta kommissionen att förutom sina egna rättegångskostnader bära sökandens samtliga rättegångskostnader.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (första avdelningen)

följande dom:

- 1) Kommissionens beslut C(94)1410/11 av den 12 juli 1994, som delgavs sökanden den 27 december 1994, i ärende nr 870840/P1 om bidrag från Europeiska socialfonden till stöd för utbildning, skall ogiltigförklaras i den del kommissionen, endast av det skälet att kostnaderna inte motsvarade de som hade godkänts i beslutet om beviljande, har vidtagit sänkningar av de belopp som sökanden har gjort anspråk på i begäran om utbetalning av återstoden.
- 2) Talan i övrigt ogillas.
- 3) Kommissionen skall bära sina rättegångskostnader samt sökandens samtliga rättegångskostnader.

Saggio

Tiili

Moura Ramos

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 14 juli 1997.

H. Jung

A. Saggio

Justitiesekreterare

Ordförande